

Nr 110.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1927 kl. 2 e. m.

Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om väckta motioner om flyttningsersättning åt sådana till truppförband eller stab i Boden hörande officerare m. fl., som lämna tjänsten på grund av avsked eller överföras på övergångsstat.

(1:a avd.)

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *O. Bergqvist* och *C. I. Asplund* (nr 18) samt den andra inom andra kammaren (nr 36) av herr *N. E. Nilsson* i Antnäs m. fl., hade hemställts, att såväl de officerare, underofficerare och med dem likställda, tillhörande truppförband eller stab i Boden, vilka på grund av avsked lämnade tjänsten, som ock de, vilka tvångsvis blivit eller bleve till övergångsstat överförda, måtte komma i åtnjutande av flyttningsersättning vid flyttning från Boden.

Statsutskottet hade i sitt utlåtande nr 55 hemställt,

a) att riksdagen i anledning av förevarande motioner I: 18 och II: 36 måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i utlåtandet anförts, fastställa grunder för flyttningsbidrag till sådana till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar, som förflyttats till Boden efter tidpunkten för fattandet av 1925 års riksdags beslut rörande försvarsväsendets organisation; samt

b) att motionerna, i vad de icke kunde anses besvarade under a), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

I en vid utlåtandet fogad reservation hade herr *C. G. V. Hammarskjöld* hemställt,

a) att riksdagen i anledning av förevarande motioner I: 18 och II: 36 måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i reservationen anförts, tilldela till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar tillhörande truppförband eller stab i Boden flyttningsbidrag i sådana fall, där särskilda skäl därför föreläge;

b) att motionerna, i vad de icke kunde anses besvarade under a), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren bifallit vad utskottet hemställt, varemot andra kammaren bifallit nämnda reservation.

Kamrarnas beslut skilja sig sålunda från varandra i fråga om omfattningen av det bemyndigande beträffande rätt att tilldela flyttningsbidrag, som ansetts böra lämnas Kungl. Maj:t, varemot någon skiljaktighet icke förefinnes i fråga om grunderna för själva flyttningsbidraget. Under det att första kammaren medgivit, att Kungl. Maj:t finge lämna flyttningsbidrag till sådana till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar, som förflyttats till Boden efter tidpunkten för fattandet av 1925 års riksdags beslut rörande försvarsväsendets organisation, har däremot andra kammaren beslutat bemyndiga Kungl. Maj:t att tilldela dylikt bidrag åt sådana till övergångsstat tvångsvis överförd personal, vilken tillhör truppförband eller stab i Boden, i sådana fall, där särskilda skäl därtill föreligga.

Då de olika beslut, vari kamrarna sålunda stannat, synas kunna sammanjämkas på sätt utskottet här nedan angiver, får utskottet hemställa,

att kamrarna må, var och en med frånträdande av sitt i förevarande fråga tidigare fattade beslut, godkänna följande yttrande och förslag:

I förevarande motioner, över vilka utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande från försvarsväsendets lönenämnd, har yrkats, att såväl officerare, underofficerare och med dem likställda, tillhörande truppförband eller stab i Boden, vilka på grund av avsked lämna tjänsten, som ock de, vilka tvångsvis blivit eller bliva till övergångsstat överförda, måtte komma i åtnjutande av flyttningsersättning vid flyttning från Boden.

Vad angår yrkandet i dess förra del, har lönenämnden anfört följande.

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag (sid. 161) föreslogs, att officerare och underofficerare efter viss tids tjänst i Boden skulle äga rätt till transport söderut, att subalternofficerare och sergeanter vid infanteriet och artilleriet skulle vara skyldiga underkasta sig transport till Boden med rätt att efter viss tid erhålla återtransport, samt att flyttningsersättning skulle tillkomma envar, som i enlighet härmed vare sig frivilligt eller tvångsvis transporterades till eller från Boden.

1925 års riksdag (första särskilda utskottets utlåtande nr 1, sid. 116) biträdde nämnda förslag med tillägg bland annat, att till truppförband i Boden hörande personal, som på grund av tjänstgöringsförhållanden m. m. icke komme i tillfälle att före pensionsålderns inträdande begagna sig av rätten till transport söderut, skulle äga rätt till ersättning för flyttning, som företogs i samband med avskedet.

Frågan om det sålunda beslutade passagesystemets närmare anordnande är för närvarande föremål för utredning i generalstaben.

Motionärernas yrkande i förevarande del avser nu, att nyssnämnda av riksdagen i samband med passagesystemets godkännande fattade beslut om flyttningsersättning åt dem, som på grund av vissa förhållanden icke kunde erhålla passage från Boden, skall vinna tillämpning utan avvaktan å passagesystemets definitiva ordnande.

Ett bifall till motionerna härutinnan skulle således innebära, att en detalj i förenämnda organisation utbrötes och ordnades för sig. Detta synes lönenämnden så mycket mindre vara lämpligt, som organisationens genomförande i övriga delar uppenbarligen är det primära och ifrågasvarande detalj endast en därav följande konsekvens.»

Beträffande denna del av motionerna ansluter sig utskottet till den av lönenämnden uttalade uppfattningen och anser sig alltså icke kunna tillstyrka, att någon åtgärd från riksdagens sida vidtages.

Motionerna i övriga delar ha föranlett följande uttalande från lönenämnden.

»Vad härefter angår frågan om flyttningssättning till tvångsöverförd personal, som i anledning av överföringen flyttar från Boden, föreslog arméförvaltningen i sitt yttrande över försvarsrevisionens betänkande (Kungl. Maj:ts proposition nr 20 till 1924 års riksdag, sid. 355), att personal, som överfördes till övergångsstat, borde i viss utsträckning beredas ersättning för flyttningskostnad.

Med avseende å berörda yttrande av arméförvaltningen anförde lönenämnden (prop. nr 20, sid. 360), att det enligt nämndens mening icke kunde förnekas, att i vissa fall billighetsskäl talade för beviljande av flyttningssättning åt personal, som överfördes på övergångsstat, exempelvis beträffande personal, som företog flyttning från övre Norrland till sydligare delar av landet. Lönenämnden ansåge det emellertid tveklöst, huruvida denna fråga lämpligen kunde ordnas genom några allmänna bestämmelser i ämnet. Däremot syntes det lönenämnden önskvärt, att Kungl. Maj:t kunde bevilja flyttningshjälp i sådana fall, där särskilda skäl därför föreläge.

Inom lönenämnden framställdes emellertid reservationsvis yrkande därom, att flyttningssättning skulle tillerkännas all personal, som inom viss tid företog flyttning.

Departementschefen, som anslöt sig till de utav lönenämnden föreslagna allmänna grunderna i fråga om överföringen, uttalade sig dock icke särskilt i förevarande spörsmål, vilket emellertid genom berörda proposition bragtes till riksdagens kännedom.

Försvarsutskottet vid 1924 års riksdag hade i stort sett icke någon erinran mot de sålunda föreslagna grunderna, och vid anmälan av Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till 1925 års riksdag anslöt sig föredragande departementschefen till utskottets förslag. 1925 års riksdag uttalade sig ock i stort sett för detta förslag.

Det vill med anledning av vad som sålunda förekommit synas lönenämnden, som om Kungl. Maj:t skulle kunna anse sig oförhindrad att i sådana fall, varom nu är fråga, bevilja flyttningssättning. Huruvida en generell bestämmelse i enlighet med förevarande motioner bör meddelas, kan emellertid synas tveksamt med hänsyn *dels* till de förmåner, som enligt 13 § i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) tillkomma tvångsöverförd personal vid tjänstgöring utom bostadsorten, *dels ock* i varje fall därtill, att det knappast kan anses som en given sak, att en dylik bestämmelse, om den eljest funnes lämplig, borde begränsa sig till Boden-personalen.»

Beträffande den tvångsvis överförda personal, vilken transporterats eller förflyttats till Boden från annat truppförband eller anstalt synes det utskottet, som om åtskilliga skäl kunde anföras för att bidrag till flyttningen borde av staten lämnas, varvid emellertid flyttningen icke bör få beräknas för längre väglängd än som blivit fallet, därest återflyttning skett till den förutvarande förlägningsorten. Bidraget synes icke böra innefatta ersättning för de särskilda kostnader, som kunna vara förenade med flyttningen, såsom gottgörelse för särskilda hyresutgifter m. m., utan endast avse de direkta flyttningskostnaderna. De närmare grunderna för detta bidrags utgående torde böra fastställas av Kungl. Maj:t.

I fråga om flyttningsbidrag till övrig i denna del av motionerna berörd personal anser sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas förslag. Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen i anledning av förvarande motioner I: 18 och II: 36 må bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts, fastställa grunder för flyttningsbidrag till sådana till övergångsstat tvångsvis överförda officerare, underofficerare och vederlikar, som förflyttats till Boden från annat truppförband eller anstalt, samt

b) att motionerna, i vad de icke kunna anses besvarade under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 maj 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *J. L. Widell*, *J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *A. Pers*, *E. A. Hallin*, *C. I. Asplund*, *C. Johansson* i Hälsingborg, *J. B. Johansson* i Fredrikslund och *K. A. W. Björck*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *E. Kristensson* i Göteborg, *B. F:son Holmgren*, *E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *J. Olofsson* i Digernäs, *P. C. Jonsson* och *O. E. F. Järte*.